

מאחר שכבר הוא הסתלק מהעולם וכבר התבטל ממנו כח הבחירה, אֵלֹא אִי בְעֵי
 בַר נֶשׁ, דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא יִנְהִיר לֵיהּ לְהֵהוּא עֲלֵמָא, וְיִתֵּן
 לֵיהּ חוֹלְקָא לְעֲלֵמָא דְאַתִּי אלא אם ירצה האדם שהמלך הקב"ה יאיר לו
 באותו עולם עליון של המלכות ושהוא יתן לו חלק בעולם הבא של הבינה (רמ"ק),
 יִשְׁתַּדֵּל בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, לְאַכְלֵלָא עוֹבְדוֹי בִּימִינָא, וְכֹל
 עוֹבְדוֹי יִהְיוּ לְשֵׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אז הוא צריך להשתדל
 בעולם הזה שתמיד הוא יכלול את מעשיו עם החסד שבימין ושכל מעשיו יהיו לשמו של
 הקב"ה, דהיינו לייחד את זו"ן, דְּהֵא לְבַתָּר פֶּד יִתְפַּנֵּשׂ מֵהֵאֵי
 עֲלֵמָא, לְאַתְדָּנָא בְּדִינָא תְּקִיפָא, בְּדִינָא דְגִיְהֵנָם, לִית
 תַּמָּן עֵיטָא וְחַכְמָה וְסַכְלָתָנּוּ לְאַשְׁתַּזְבָּא מִן דִּינָא כי אח"כ
 שהוא יסתלק מהעולם בכדי שידונו אותו בדין חזק שהוא דינה של גיהנם אז לא יהיה לו
 שם עצה וחכמה ותבונה בכדי להינצל מהדין הקשה.

בגהינם יש מדורים מדורים מהשואל אפשר לעלות ומאבדון לא עולה משם
 לעולמים

דָּבָר אַחֵר כִּי אֵין מַעֲשָׂה וְחֶשְׁבֹּן וְדַעַת וְחַכְמָה בְּשֵׁאוֹל
 פירוש אחר על מש"כ כי אין מעשה וגו'. בְּגִיְהֵנָם, אֵית בֵּיהּ
 מְדוּרִין עַל מְדוּרִין. מְדוּרָא תַתָּאָה שְׁאוֹל. מְדוּרָא
 תַתָּאָה מִנִּיהּ, אֲבַדּוֹן. וְדָא סְמִיךְ לְדָא ואומר רשב"י שהנה בגיהנם
 יש שם מדורים על מדורים, והנה יש מדור תחתון הנקרא שואל ויש שם מדור תחתון ממנו

הנקרא אבדון והם סמוכים זה לזה. **מֵאֵן דְּנָחִית לְשֹׂאֵל, יְדוֹנֵן לַיהוָה וּמֵתָמָן יִצְפָּצֵף וְעוֹלָה** ומי שיורד לשאול אז ידונו אותו שם על מעשיו ואח"כ הוא יצוף [כו] ויעלה משם. **הַדָּא הוּא דְכָתִיב, (שמואל א ב) מוֹרִיד שֹׂאֵל וַיַּעַל** וזהו מש"כ 'מוריד שאול ויעל' כי ממדור שאול יכולים לעלות. **וּמֵאֵן דְּנָחִית לְאֲבִדוֹן, תוּ לָא סְלִיק לְעֵלְמִין** אמנם מי שיורד למדור אבדון הוא לא עולה משם לעולמים.

צריך האדם לעשות חשבון נפש על מעשיו באותו היום לפני שישכב וירדם **מֵאֵן דְּאִית בִּיהּ עוֹבְדָא טָבָא, אוּ דְאִיהוּ (ס"א אִי טָבָא אִיהוּ) מְאִירֵי דְחוֹשְׁבָנָא** אמנם יש כמה דרכים שעל ידם יוכל האדם להינצל מהשאול והם מי שיש בו מעשה טוב בסוד מש"כ 'כי אין מעשה וגו' בשאול' או מי שהוא מבעלי חשבון הנפש בסוד מש"כ 'וחשבון' (קרני אור), **הָא אוּקְמוּהָ דְבְכָל לִילְיָא וְלִילְיָא עַד לָא יִשְׁכַּב, וְעַד לָא נָאִים, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמַעַבְד חֲשֻׁבָנָא מְעוּבְדוּי דְעַבְד כָּל הַהוּא יוֹמָא, וַיִּתּוּב מִנֵּיהּוּ, וַיְבַעֵי עַלֵּיהּוּ רַחֲמֵי** ובעלי החשבון הוא כמו שלמדנו שצריך בכל לילה ולילה עוד בטרם ישכב ועוד בטרם שירדם שצריך האדם לעשות חשבון נפש על כל מעשיו שהוא עשה בכל אותו היום, והוא צריך לשוב בתשובה שלימה על מעשיו הרעים, והוא צריך להתוודות ולבקש עליהם רחמים מלפני ריבון העולמים שהוא ימחל לו עליהם.

אור הרשב"י

[כו] ומש"כ יצוף הוא מאחר שהגיהנם הוא שקועים בתוכו והעולים ממנו הם צפים מלא אש כמו ים המלא במים והרשעים ועולים על פניו (רמ"ק).

הלימוד היומיומי

מֵאֵי טַעְמָא בְּהֵיָא שְׁעָתָא ולמה דוקא באותו הזמן צריך לעשות חשבון נפש. **בְּגִין דְּהֵיָא שְׁעָתָא אֵילָנָא דְּמוֹתָא שְׁאֲרֵי בְּעֻלְמָא, וְכֹל בְּנֵי עֻלְמָא טַעְמִין טַעְמָא דְּמוֹתָא** אלא בגלל שבאותה שעה אילן המוות של המלכות שורה בעולם ומשום כך כל בני העולם טועמים טעם מיתה בשנתם [כז], **וּבְעֵי בְּהֵיָא שְׁעָתָא לְמַעַבְדַּ חֲשַׁפְנָא מַעוּבְדוּי, וְיֻזְרֵי עֲלֵייהוּ, בְּגִין דְּאֵיְהִי שְׁעָתָא דְּמוֹתָא, וְאֵלִין אֶקְרוּן מְאֲרֵי דְּחוּשְׁבָנָא** [כח] ולכן צריך באותו שעה לעשות חשבון נפש על מעשיו והוא צריך

אור הרשב"י

ועיין במש"כ המסילות ישרים פרק ג' וז"ל: והנני רואה צורך לאדם שיהיה מדקדק ושוקל דרכיו דבר יום ביומו כסוחרים הגדולים אשר יפלוסו תמיד כל עסקיהם למען לא יתקלקלו, ויקבעו עתים ושעות לזה שלא יהיה משקלו עראי, אלא בקביעות גדול, כי רב התולדה הוא. וחכמים זכרונם לברכה הורונו בפירוש צורך החשבון הזה, והוא מה שאמרו ז"ל (בבא בתרא עח): על כן יאמרו המושלים בואו חשבון: על – כן יאמרו המושלים ביצרים, בואו ונחשב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה וכו'. וזה, כי העצה האמיתית הזאת, לא יוכלו לתת אותה ולא לראות אמיתה אלא אותם שכבר יצאו מתחת יד יצרם ומשלו בו. כי מי שהוא עדין חבוש במאסר יצרו, אין עיניו רואות האמת הזאת ואינו יכול להכירה, כי היצר מסמא את עיניו ממש, והנה הוא כהולך בחושך שיש לפניו מכשולות ואין עיניו

[כז] כדאיתא בכרכות דף נז עמוד ב' שינה – אחד מששים למיתה.

[כח] ובענין זה איתא בשער רוח הקודש שהדבר החמישי המסוגל לעלות את נשמתו למעלה בלילה הוא שבעת שכיבתו. יתן אל לבו לזכור כל החטאים שחטא ביום ההוא בלבד. ויהיו כלם נגד עיניו אז. וישוב בתשובה אז מהם. ויתודה עליהם בפיו. אחר הק"ש של השכיבה. כמבואר אצלנו בסדר השכיבה. שהוא אחר שיאמר ויהי נועם. ואלו נקראים בספר הזהר מארי דחושבנא. בכל ליליא. וצריך שלא יחסר אפי' חטא או דקדוק קטן של חטא אשר חטא ביום ההוא. וכלם יתודה עליהם אז בעת השכיבה. ולא ישכח אפי' אחד מהם. ולענ"ד. ששמעתי ממורי ז"ל. שאין צריך שיוכור כל מה שעשה ביום ההוא. דאי"כ אין לדבר סוף, אמנם כיון שטורח בדעתו. ונותן אל לבו לזכור. כל אשר יוכל לזכור. ממה שחטא ביום ההוא. יספיק.

להתוודות עליהם בגלל שבאותה שעה הוא כשעת מיתה וכמו שבשעת המיתה צריך להתוודות כך צריך להתוודות בשעת השינה ואלה העושים כן הם נקראים בעלי חשבון.

אדם שזוכה ועושה חשבון נפש וחוזר בתשובה לאחר מיתתו יעבירו אותו בנהיגה לראות את הרשעים הנמצאים שם וסובלים יסורים קשים והוא ינצל

וְכֵן מֵאֵן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּדַעַת וּבְחֻכְמָה לְמַנְדַּע לְמֵאֲרִיָּה וְכֵן

עוד הוא יכול להינצל מהגיגה כי מי שהוא מתאמץ ומשתדל בדעת ובחכמה בכדי

להכיר את קונו בסוד מש"כ 'ודעת וחכמה' אז הוא יכול להינצל מדינה של גיהנם, **כִּד**

יַעֲבִירוּן לִיָּה לְאִסְתַּכְּאָה וּלְאִסְתַּפְּלָא בְּאִינוּן חֵיִיבִין

דְּאִתְטְרִידוּ בְּגִיָּהֶנּוּ, וּבְדַרְגָּא דְשְׂאוּל, וּפְלָהוּ צְוֹחִין

מֵאִינוּן דְּרַגִּין, הוּא לָא יִשְׁתַּאֲר תַּמּוּן, וְלָא יִשְׁתַּבַּח

בִּינֵיהוּ כי כאשר יעבירו אותו לאחר מיתתו בכדי לראות ולהסתכל באותם הרשעים

הניטרדים בגיהנם ובמדור השאול [כט] שכולם צועקם מהייסורים הנמצאים באותו המדור,

אז הוא לא ישאר שם והוא לא ימצא ביניהם, **וְעַל דָּא אֵין מַעֲשָׂה וְחֻשְׁבוֹן**

וְדַעַת וְחֻכְמָה בְּשְׂאוּל ועל כך נאמר 'אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול'

כי שם בגיהנם לא נמצא מי שהוא בעל מעשה טוב או בעל חשבון נפש או מי שהתעסק

בחכמה ובדעת בכדי להכיר את קונו, כי זה האדם הוא לא נמצא שם כלל, **וְלָא**

אור הרשב"י

הצונן בדרך כניסתם לגן עדן הוא בכדי שהם

יראו את החלק שהיה מזומן להם אם הם לא

היו כובשים את יצרם בחייהם (זוהר חדש ס"ו

ע"א).

רואות אותם. והוא מה שאמרו ז"ל (בבא

מציעא פג): תשת חושך ויהי לילה (תהלים

קד), זה העולם – הזה, שדומה ללילה.

[כט] והמעם שמעבירים את הצדיקים בגיהנם

הלימוד היומי

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000